

PROCEDURY ORGANIZACJI WYCIECZEK

W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 IM. JANA PAWŁA II W TWARDOGÓRZE

Spis treści

I.	ZBIÓR PRZEPISÓW PRAWNYCH	2
II.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	3
1.	Formy wyjazdów	3
2.	Cele wycieczek	3
3.	Obowiązki dyrektora	4
4.	Postanowienia wstępne	5
III.	ETAPY ORGANIZACJI WYJAZDÓW	7
IV.	PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW	8
1.	Obowiązki kierownika wycieczki	8
2.	Obowiązki opiekunów	9
3.	Obowiązki uczestników	10
4.	Ramowy regulamin wycieczki	10
V.	WARUNKI BEZPIECZEŃSTWA NA WYJAZDACH	11
1.	Podstawowe zasady bezpieczeństwa	11
2.	Zasady bezpieczeństwa podczas wyjazdów w góry	12
3.	Zasady bezpieczeństwa podczas wypoczynku nad wodą	13
4.	Zasady poruszania się po drogach i ulicach	13
5.	Instrukcja alarmowa w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia	15
6.	Procedury zachowania w sytuacjach kryzysowych	16
7.	Przyczyny występowania wypadków	17
VI.	DOKUMENTACJA	18
1.	Program wycieczki	19
2.	Karta wycieczki	20
3.	Deklaracja opiekuna spoza szkoły	22
4.	Zgody rodziców	23
5.	Zgody rodziców na dodatkowe atrakcje	23
6.	Ogólny regulamin wycieczek	24
7.	Lista telefonów alarmowych	26

I. ZBIÓR PRZEPISÓW PRAWNYCH

- [Dz.U.1997.12.67]
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania.
- [Dz.U.1997.18.102]
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 lutego 1997r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wycieczki dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania.
- [Dz.U.1997.57.358]
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 r. w sprawie określenia warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne.
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach..
- [Dz.U.2001.101.1095]
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 września 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków działalności w dziedzinie rekreacji ruchowej.
- [Dz. U.1996.4.31]
Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 29 grudnia 1995 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu, organizacji oraz form opieki zdrowotnej nad uczniami. • [tekst jednolity Dz.U.2001.81.889 z późn. zm.]
Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 o kulturze fizycznej.
  - [tekst jednolity Dz.U.2004.223.2268 z późn. zm.] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. • [tekst jednolity Dz.U.2005.108.908 z późn. zm.] Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym.
  - Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE.

Krajoznawstwo i turystyka są organizowane w trakcie roku szkolnego, w szczególności w ramach odpowiednio zajęć dydaktyczno-wychowawczych lub opiekuńczych, z wyjątkiem okresu ferii letnich i zimowych oraz wiosennej i zimowej przerwy świątecznej.

1. Formy wyjazdów

a) Wycieczki:

- Przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia programu nauczania w ramach jednego lub kilku przedmiotów;
- Krajoznawczo-turystyczne o charakterze interdyscyplinarnym, w których udział nie wymaga od uczniów przygotowania kondycyjnego i umiejętności posługiwania się specjalistycznym sprzętem, organizowanych w celu nabywania wiedzy o otaczającym środowisku i umiejętności zastosowania tej wiedzy w praktyce;

2. Cele wycieczki:

- a) Poznawanie kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii;
- b) Poznawanie kultury i języka innych państw.
- c) Poszerzanie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego;
- d) Wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowania;
- e) Upowszechnianie wśród uczniów zasad ochrony środowiska naturalnego oraz wiedzy o składnikach i funkcjonowaniu rodzimego środowiska przyrodniczego, a także umiejętności korzystania z zasobów przyrody;
- f) Upowszechnianie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej oraz podnoszenie sprawności fizycznej;
- g) Poprawa stanu zdrowia uczniów pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie;
- h) Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, w szczególności w ramach profilaktyki uniwersalnej;
- i) Poznawanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach.

3. Obowiązki dyrektora szkoły w zakresie organizacji krajoznawstwa i turystyki:

- a) W przypadku każdej wycieczki, zgodę na jej organizację wyraża dyrektor szkoły, zatwierdzając kartę wycieczki, po upewnieniu się, że założenia organizacyjne i program wycieczki są dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, kondycji, sprawności fizycznej i umiejętności.
- b) Dyrektor wraz z Radą Pedagogiczną opracowuje i na bieżąco nowelizuje, wewnętrzny regulamin precyzujący właściwą organizację szkolnych wycieczek, z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących aktów prawnych.
- c) Ponadto dyrektor:
  - a. zapoznaje się z założeniami organizacyjnymi i programem wycieczki opracowanym przez jej kierownika oraz zatwierdza kartę wycieczki, co jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na jej organizację (wzór karty stanowi załącznik do rozporządzenia MEN z dnia 25 maja 2018 r.);
  - b. podpisuje listę uczniów biorących udział w wycieczce, zawierającą imię i nazwisko ucznia oraz telefon rodzica lub rodziców ucznia;
  - c. jest zobowiązany do posiadania, wyrażonej w formie pisemnej, zgody rodziców na udział w wycieczce niepełnoletniego ucznia;
  - d. w przypadku wycieczki organizowanej poza granicami kraju lub wycieczki krajowej zakładającej w programie przekroczenie granicy (nawet tylko kilkugodzinne):
    - dyrektor szkoły jest obowiązany poinformować organ prowadzący i organ sprawujący nadzór pedagogiczny o organizowaniu takiej wycieczki, przekazując kartę wycieczki; dyrektor nie przekazuje listy uczniów biorących udział w wycieczce;
    - szkoła ma obowiązek zawrzeć umowę ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia za granicą na rzecz osób biorących udział w wycieczce, o ile obowiązek zawarcia takiej umowy nie wynika z odrębnych przepisów;
    - kierownik wycieczki lub co najmniej jeden opiekun wycieczki zna język obcy na poziomie umożliwiającym porozumiewanie się w krajach tranzytowych i kraju docelowym;
  - e. wyznacza kierownika i opiekunów wycieczki spośród pracowników pedagogicznych szkoły;
  - f. w zależności od celu i programu wycieczki opiekunem wycieczki może być także osoba niebędąca pracownikiem pedagogicznym szkoły, wyznaczona przez dyrektora szkoły;
  - g. określa ilość opiekunów uwzględniając:
    - doświadczenie i umiejętności pedagogiczne opiekunów;
    - wiek i stopień rozwoju psychofizycznego uczestników;
    - stan zdrowia oraz ewentualną niepełnosprawność uczestników;
    - stopień zdyscyplinowania grupy;
    - specyfikę zajęć w trakcie wycieczki;
    - charakterystykę terenu i specyficzne warunki pogodowe występujące na obszarze realizacji wycieczki;

- wykorzystywane środki transportu i sposób organizacji wycieczki;
- h. czuwa nad realizacją planowanych wycieczek zgodnie z określoną procedurą;
- i. prowadzi dokumentację merytoryczną i finansową dotyczącą wycieczek szkolnych i udostępnia ją instytucjom nadzorującym

- d) Dyrektor szkoły może wyrazić zgodę na łączenie funkcji kierownika i opiekuna wycieczki, o ile w wycieczce bierze udział jedynie kilkoro uczniów.
- e) Pełna dokumentacja wycieczki musi znajdować się w dyspozycji dyrektora szkoły lub jego zastępcy.

4. Postanowienia wstępne.

Wycieczki mogą być organizowane w kraju lub za granicą.

- a) Organizacja wycieczek szkolnych wynika z rocznego planu pracy szkoły oraz, w przypadku wycieczek przedmiotowych, z nauczycielskich planów dydaktycznych i wychowawczych.
- b) Uczestnicy wycieczki są zobowiązani do przestrzegania zasad ustalonych przez organy zarządzające danym terenem, np. regulamin tras turystycznych.
- c) Organizację i program wycieczek dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, kondycji, sprawności fizycznej i umiejętności.
- d) Wycieczka powinna być należycie przygotowana pod względem programowym i organizacyjnym, a także omówiona z wszystkimi uczestnikami w zakresie celu wycieczki, trasy i terminów postojów, zwiedzanych obiektów, programu i regulaminu zachowania uczniów podczas wycieczki oraz obowiązków uczestników.
- e) Kierownik wycieczki zobowiązany jest do zapewnienia właściwej opieki i bezpieczeństwa jej uczestnikom.
- f) Uczniowie niepełnosprawni, o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych, mogą brać udział w wycieczkach a organizatorzy tych wycieczek powinni zapewnić im warunki odpowiednie do specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.
- h) Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczkach wymaga pisemnej zgody rodziców. Każdy organizator wycieczki obowiązkowo uzyskuje od rodziców pisemną zgodę na wyjazd dziecka.
- k) Nauczyciele – kierownik, opiekunowie na czas wycieczki są delegowani do obowiązków wychowawczo – opiekuńczych na terenie objętym programem wycieczki.
- l) Opiekunem wycieczki w zależności od celu i programu wycieczki może być także osoba niebędąca pracownikiem pedagogicznym szkoły, wyznaczona przez dyrektora szkoły.
- m) Jeżeli kierownik wycieczki na miejscu zbiórki ma podejrzenia dotyczące niesprawności autokaru lub zachowania kierowcy wskazującego np., że może on znajdować się pod wpływem alkoholu, powinien nie zgadzać się na wyjazd. Należy wówczas zadzwonić na

Policję, która zweryfikuje podejrzenia.

Potrzebę sprawdzenia autokaru organizatorzy wyjazdu mogą również zgłosić z wyprzedzeniem Policji.

n) Kierownik wycieczki w drodze negocjacji ustala warunki uwzględniające przede wszystkim interesy szkolnych uczestników i opiekunów.

o) Organizator wycieczki ze strony szkoły rozdziela pomiędzy uczestników zadania do przygotowania, które będą mogły być prezentowane w trakcie realizacji programu wycieczki.

p) Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce klasowej organizowanej w dniach zajęć szkolnych mają obowiązek brać udział w zajęciach z klasą wskazaną przez dyrektora.

Listę tych uczniów kierownik wyjazdu przekazuje wychowawcy, dyrektorowi.

r) Wszyscy uczniowie uczestniczący w wyjazdach są zobowiązani do bezzwłocznego uzupełniania wszelkich zaległości spowodowanych absencją.

III. ETAPY ORGANIZACJI WYJAZDÓW

1. Planowanie – odpowiedzialny za planowanie wycieczki jest jej kierownik-organizator.

- a) wybór uczestników,
- b) wybór formy wyjazdu,
- c) określenie celów ogólnych i szczegółowych
- d) wybór terminu,
- e) dobór kadry,
- f) określenie źródła finansowania,
- g) wybór środka transportu.

2. Przygotowanie – odpowiedzialni za przygotowanie są: kierownik i opiekunowie.

- a) stworzenie programu wyjazdu,
- b) rezerwacja noclegów, wyżywienia i środka transportu,
- c) rezerwacja biletów (przejazdu, wstępu itp.),
- d) usługi przewodnika,
- e) stworzenie kosztorysu,
- f) przydzielenie zadań do realizacji,
- g) spotkanie organizacyjne z uczestnikami,
- h) zebranie pełnej dokumentacji wyjazdu.

3. Przeprowadzenie – odpowiedzialni są: kierownik, opiekunowie i uczestnicy.

- a) realizacja programu,
- b) egzekwowanie regulaminu,
- c) realizacja powierzonych zadań,
- d) regularne kontrolowanie stanu grupy (lista uczestników),
- e) stały nadzór nad bezpieczeństwem grupy,
- f) uzupełnianie dokumentacji wyjazdu (faktury, dzienniki itd.),
- g) kontrola finansów,

h) bieżąca weryfikacja założeń programowych (odstępstwa spowodowane czynnikami niezależnymi od organizatora – pogoda, awarie itp.).

4. Podsumowanie – odpowiedzialni są: organizator, opiekunowie, uczestnicy, rodzice.

- a) zgłoszenie powrotu z wyjazdu (wicedyrektorowi lub dyrektorowi)
- b) zwrot dokumentacji,
- c) omówienie z uczestnikami odbytego wyjazdu,
- d) relacja z wyjazdu (gazetka, strona internetowa, zadania domowe)

IV. PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW

1. Obowiązki kierownika wycieczki :

- a) Kierownika wycieczki wyznacza dyrektor spośród pracowników pedagogicznych szkoły o kwalifikacjach odpowiednich do realizacji określonych form krajoznawstwa lub turystyki.
- b) Dyrektor szkoły może wyrazić zgodę na łączenie funkcji kierownika i opiekuna
- c) Kierownik najpóźniej na tydzień przed planowanym wyjazdem ma obowiązek poinformować dyrektora lub upoważnionego wicedyrektora o jej założeniach organizacyjnych.
- d) Kierownik najpóźniej na trzy dni przed jej rozpoczęciem przedstawia dyrektorowi lub wicedyrektorowi kompletną dokumentację wycieczki do zatwierdzenia.

Do zadań kierownika należy:

- opracowanie programu i regulaminu wycieczki;
- zapoznanie uczniów, rodziców i opiekunów wycieczki z programem, regulaminem celami i trasą wycieczki;
- zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu wycieczki i przestrzegania jej regulaminu oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie;
- zapoznanie uczniów i opiekunów wycieczki z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania. Jeżeli specyfika wycieczki tego wymaga należy zaznajomić jej uczestników z zasadami bezpiecznego przebywania nad wodą lub w górach;
- terminowe przygotowanie i przedstawienie do zatwierdzenia dokumentacji wycieczki
- (jeżeli jest przewidziany nocleg, należy dołączyć adres i numery telefonów);
- określenie zadań opiekunowi w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki;
- posiadanie apteczki pierwszej pomocy i udzielenie natychmiastowej pomocy w razie wypadku;
- nadzorowanie zaopatrzenia uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek;

- organizacja i nadzór transportu, wyżywienia i zapewnienie noclegu dla uczestników;
  - dokonanie podziału zadań wśród uczniów;
  - opieka nad uczniami biorącymi udział w wycieczce;
  - dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki;
  - posiadanie listy najpotrzebniejszych numerów alarmowych;
  - dokonuje podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki po jej zakończeniu i informuje o tym dyrektora szkoły i rodziców.
- e) W razie niesprzyjających warunków atmosferycznych kierownik wycieczki powinien tak zmodyfikować program, aby zapewnić bezpieczeństwo jej uczestnikom.
- f) Kierownik powinien podejmować natychmiastowe działania zmierzających do usunięcia sytuacji zagrażających bezpieczeństwu uczniów takich jak m.in.: rozlany płyn, potłuczone szkło, otwarty dostęp do urządzeń elektrycznych itp.
- g) Kierownik może zezwolić na późniejsze dołączenie uczestnika do wycieczki lub wcześniejszy powrót ucznia z wycieczki tylko w towarzystwie opiekuna lub rodzica.
- h) Kierownik ma obowiązek posiadać ważną pisemną delegację służbową – dokument ten stwierdza fakt świadczenia pracy nauczyciela poza szkołą.

2. Obowiązki opiekunów:

- a) Opiekunem wycieczki może być nauczyciel lub inna osoba pełnoletnia, która uzyska zgodę dyrektora szkoły.
- b) Opiekunowie potwierdzają własnoręcznym podpisem na karcie wycieczki przyjęcie odpowiedzialności za bezpieczeństwo powierzonych im dzieci.
- c) Obowiązkiem opiekuna jest:
- sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczniami;
  - współdziałanie z kierownikiem w zakresie realizacji programu wycieczki i przestrzegania jej regulaminu;
  - sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu wycieczki przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa;
  - nadzór nad wykonywaniem zadań przydzielonych uczniom;
  - wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika.
- d) Każdy opiekun ma obowiązek posiadać ważną pisemną delegację służbową – dokument ten stwierdza fakt świadczenia pracy nauczyciela poza szkołą.
- e) Każdy opiekun niebędący nauczycielem powinien posiadać ważną pisemną deklarację zobowiązującą do pełnienia funkcji opiekuna wyjazdu.

3. Obowiązki uczestników:

- a) Każdy uczestnik jest zobowiązany do terminowej wpłaty ustalonej przez kierownika kwoty.
- b) Każdy uczestnik zobowiązany jest dostarczyć pisemną zgodę od rodziców/opiekunów na udział w wyjeździe.
- c) W przypadku wycieczki lub imprezy zagranicznej uczestnik jest zobowiązany do posiadania ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia
- d) Uczestników wycieczki obowiązuje odpowiedni strój uzależniony od charakteru wycieczki.
- e) W czasie wyjazdu obowiązują uczniów postanowienia statutu szkoły, przepisy bezpieczeństwa i regulamin wycieczki.
- f) Każdy z uczestników zobowiązany jest do rzetelnego wykonywania przydzielonych mu zadań.
- g) Wszyscy uczestnicy mają obowiązek dbać o ochronę środowiska naturalnego – nie śmiecić, nie zanieczyszczać wód, zachować ciszę, przestrzegać zasad prawidłowego obozowania.
- h) W przypadku złego samopoczucia uczestnik zgłasza się do kierownika wycieczki lub opiekuna.
- i) Uczestnicy zobowiązani są do przedstawienia sprawozdania z wyjazdu (gazetka, strona www, ankieta).

V . RAMOWY REGULAMIN WYCIECZKI

- a) Każdy kierownik jest zobowiązany do stworzenia regulaminu wyjazdu z uwzględnieniem jego specyfiki.
- b) Wszyscy uczestnicy i opiekunowie są zobowiązani do zapoznania się i bezwzględnego przestrzegania postanowień regulaminowych.
- c) Regulamin powinien zawierać szczegółowe warunki bezpieczeństwa podczas wyjazdu.
- d) Regulamin powinien określać listę rzeczy niezbędnych dla każdego uczestnika.
- e) Regulamin powinien określać warunki jakie musi spełnić każdy uczestnik.
- f) Regulamin powinien szczegółowo określać obowiązki wszystkich uczestników.
- g) W czasie korzystania z obiektów użyteczności publicznej każdy uczestnik jest zobowiązany do przestrzegania ich regulaminów wewnętrznych.

- h) W sprawach nie objętych regulaminem zastosowanie mają inne przepisy stanowiące prawo.
- i) Regulamin wyjazdu podpisują wszyscy uczestnicy.

VI. WARUNKI BEZPIECZEŃSTWA NA WYJAZDACH

1. Podstawowe zasady bezpieczeństwa:

- a) Każdy uczestnik jest zobowiązany dbać o bezpieczeństwo swoje i innych. (szczególnie zwracać uwagę na bezpieczne zachowanie się w kontaktach z nieznanymi dorosłymi osobami, unikać zagrożeń)
- b) Uczestnik powinien wiedzieć o możliwości uzyskania pomocy i wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych.
- c) Uczestnik powinien reagować na przejawy krzywdy, przemocy i agresji stosowanej wobec siebie i innych.
- d) Opiekę nad uczniami biorącymi udział w wycieczce sprawuje kierownik i opiekunowie grup. Troska o bezpieczeństwo uczestników wyjazdu jest jednym z podstawowych obowiązków kadry opiekuńczej. Kadre wycieczki obowiązują znajomości przepisów w sprawie wycieczek szkolnych i zachowanie pełnych warunków bezpieczeństwa uczestników.
- e) Na wycieczce przedmiotowej lub krajoznawczo – turystycznej, jednodniowej poza teren szkoły w obrębie tej samej miejscowości opiekę powinien sprawować co najmniej jeden opiekun na 30 osób.
- f) Na wycieczce przedmiotowej lub krajoznawczo – turystycznej, jednodniowej poza miejscowością, opiekę powinno sprawować co najmniej dwóch opiekunów na 30 osób (1 opiekun na 15 uczniów).
- g) Na wycieczkach wielodniowych opiekę nad młodzieżą sprawują kierownik oraz opiekunowie w ilości jeden opiekun na 15 uczestników.
- h) Liczba opiekunów może ulec zmianie uwzględniając wiek, stan zdrowia, ewentualną niepełnosprawność, a także specyfikę zajęć, imprez i wycieczek oraz warunki w jakich będą się odbywały.
- i) Przed wyruszeniem na wycieczkę należy bezwzględnie zaznajomić wszystkich jej uczestników z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa i wskazać na konieczność zachowania daleko idącej ostrożności.
- j) W razie niesprzyjających warunków atmosferycznych kierownik wyjazdu powinien tak zmodyfikować program, by zapewnić bezpieczeństwo jej uczestnikom. Zabrania się prowadzenia wycieczek w otwartym terenie podczas burzy, śnieżycy i w podobnych warunkach stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczestników.
- k) W uzasadnionych przypadkach, jeżeli wymaga tego dobro lub bezpieczeństwo grupy, kierownik może wprowadzić zmiany do programu wycieczki.

- l) W wycieczkach rowerowych mogą brać udział uczniowie którzy ukończyli 12 lat. Długość dziennych odcinków trasy nie powinna przekraczać 50 kilometrów. Na takich wycieczkach jeden opiekun przypada na 10 uczestników.
- m) W przypadku wyjazdu na lodowisko jednym z opiekunów musi być nauczyciel wychowania fizycznego.
- n) Przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdów oraz przybycia do punktu docelowego, należy bezwzględnie sprawdzać stan liczbowy uczestników.
- o) Długość trasy i tempo należy dostosować do wydolności najsłabszego uczestnika każdego wyjazdu.
- p) W wycieczkach nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie.
- q) Podczas wycieczek należy bezwzględnie przestrzegać zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.
- r) W czasie trwania wycieczki kadra opiekuńcza powinna posiadać apteczkę pierwszej pomocy.
- s) Uczestnicy wycieczek powinni być objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków.
- t) W przypadku, gdy podczas trwania wycieczki miał miejsce wśród jego uczestników wypadek, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w razie wypadków w szkołach i placówkach publicznych.
- u) W zakresie zapewnienia opieki i bezpieczeństwa, nie uregulowanych regulaminem, obowiązują przepisy wymienione w podstawie prawnej.

2. Zasady bezpieczeństwa podczas wyjazdów w góry:

- a) Do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego upoważnione są Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (GOPR) i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (TOPR), każde w swoim zakresie, oraz inne organizacje ratownicze, które wykonują obowiązki i uprawnienia GOPR za zgodą Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki.
- b) Wycieczki piesze lub narciarskie na terenach górskich, leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz leżących powyżej 1000 m. n. p. m., mogą prowadzić tylko górcy przewodnicy turystyczni.
- c) Podczas wycieczek w terenach leżących powyżej 1000 m. n.p.m powinien przypadać 1 opiekun na 10 uczestników.
- d) Uczestnicy wycieczek narciarskich w rejonach górskich muszą wykazać się umiejętnością jazdy na nartach, sprawdzoną przez kierownika wycieczki posiadającego odpowiednie przygotowanie (instruktor narciarstwa).

e) Za stan i warunki bezpieczeństwa terenów i tras służących uprawianiu sportów zimowych, znajdujących się przy kolejach linowych lub wyciągach narciarskich, odpowiadają właściciele tych kolei i wyciągów.

3. Zasady bezpieczeństwa podczas wypoczynku nad wodą:

a) Do wykonywania zadań w zakresie bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne upoważnione są Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe

(WOPR) oraz inne organizacje ratownicze, które wykonują obowiązki i uprawnienia WOPR za zgodą Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki.

b) Szczegółowe warunki korzystania z kąpieliska lub pływalni określa regulamin danego kąpieliska.

c) Uczestnicy wycieczek mogą korzystać z kąpeli tylko w miejscach do tego przeznaczonych i pod nadzorem ratownika.

d) Do obowiązków kierownika wycieczki, należy:

- zapoznanie uczestników z regulaminem danego kąpieliska lub pływalni oraz czuwanie nad jego ścisłym przestrzeganiem,
- uzgodnienie z kierownikiem kąpieliska lub pływalni warunków i sposobu korzystania z kąpieliska lub pływalni zapewniających bezpieczeństwo uczestnikom.

e) Na terenach kąpielisk umieszczona jest informacja o dopuszczalności lub zakazie kąpeli poprzez wywieszenie odpowiedniej flagi: • flaga biała – kąpiel dozwolona, • flaga czerwona – kąpiel zabroniona.

4. Zasady poruszania się po drogach i ulicach:

a) Zasady poruszania się po drogach określone są w przepisach zebranych w Kodeksie Drogowym.

b) Po drogach czy ulicach można poruszać się indywidualnie lub w zorganizowanych grupach prowadzonych przez wychowawców.

c) W czasie indywidualnego poruszania się po drogach i ulicach należy przestrzegać zasad:

- samodzielnie po drogach mogą poruszać się dzieci po ukończeniu 7 lat,
- młodsze dzieci mogą poruszać się po drogach pod opieką osoby, która osiągnęła co najmniej 10 lat,
- na drogach pozamiejskich należy chodzić ścieżką obok jezdni po lewym poboczu, a gdy nie ma pobocza lub nie można z niego korzystać, należy iść jezdnią po lewej stronie, jak najbliższej jej krawędzi,
- należy ustępować pierwszeństwa nadjeżdżającym pojazdom,

- z drogi przeznaczonej dla rowerzystów mogą korzystać piesi, gdy nie ma chodnika, pobocza lub nie można z niego korzystać, ale na takich drogach piesi muszą ustępować pierwszeństwa rowerzystom,
  - w miastach piesi mogą korzystać tylko z chodnika,
  - idący po jezdni piesi zobowiązani są iść jeden za drugim, dwóch pieszych może iść obok siebie tylko wtedy, gdy na drodze jest niewielki ruch i dobra widoczność,
  - przechodząc przez jezdnię lub torowiska należy zachować szczególną ostrożność i upewnić się, czy z żadnej strony nie nadjeżdża pojazd,
  - przez jezdnie wolno przechodzić na wyznaczonych przejściach, pamiętając, że nie wolno wchodzić na przejście bezpośrednio przed nadjeżdżający pojazd,
  - nie wolno przechodzić przez jezdnię w miejscach, w których droga nie jest widoczna na dostateczną odległość, a więc na zakrętach, pod stromymi wzniesieniami, w czasie burzy, śnieżyce itp.
  - w innych miejscach wolno przechodzić przez jezdnię tylko wtedy, gdy w odległości 100 m nie ma wydzielonego przejścia oraz gdy nie ma wydzielonego torowiska tramwajowego czy pasa dzielącego dwie jezdnie lub urządzeń takich jak bariery, łańcuchy itp.
- d) Maszerująca po drodze grupa młodzieży lub dzieci pod opieką nauczyciela lub opiekuna nazywa się kolumną, a prowadzący kolumnę jest, w myśl przepisów – kierującym.
- e) Prowadzący kolumnę powinien znać ogólnie obowiązujące przepisy ruchu drogowego a w szczególności powinien przestrzegać następujących zasad:
- kolumny dzieci do lat 10 mogą być prowadzone po drogach tylko dwójkami – kolumny takie należy prowadzić po chodniku, po lewym poboczu, a gdy nie ma pobocza lub nie można z niego korzystać, można kolumnę dzieci prowadzić po lewej stronie jezdni jak najbliżej jej krawędzi,
  - kolumnę dzieci powyżej 10 lat lub młodzieży można prowadzić dwójkami, trójkami, bądź czwórkami po prawej stronie jezdni, jak najbliżej jej krawędzi, tak aby nie zajmować więcej niż połowę jezdni,
  - zabroniony jest ruch kolumn pieszych dzieci lub młodzieży na jezdni w czasie mgły,
  - w czasie marszu kolumny dzieci i młodzieży w warunkach niedostatecznej widoczności pierwszy z lewej powinien nieść latarkę ze światłem czerwonym skierowanym do tyłu. Jeżeli kolumna jest dłuższa niż 20 m, idący z lewej strony powinien nieść dodatkowe latarki ze światłem białym rozmieszczone w ten sposób, aby odległość między nimi nie była większa niż 10m,
  - Maszerujących w kolumnie obowiązują ogólne przepisy o ruchu drogowym.
- f) Liczba dzieci w kolumnie w stosunku do liczby opiekunów powinna być taka, aby osoby prowadzące grupę mogły nad nią panować i zapewnić jej bez trudu należytą opiekę. Przyjmuje się właściwą liczbę do 15 dzieci na 1 opiekuna.

5. Instrukcja alarmowa w przypadku powstania pożaru lub innego zagrożenia:

a) Zasady ogólne.

- Instrukcja postępowania na wypadek pożaru jest opracowana dla każdego obiektu, w którym można znaleźć się podczas wycieczki. Kierownik ma obowiązek się z nią zapoznać, a potrzebne informacje przekazać wszystkim uczestnikom.
- Kierownik i opiekunowie mają obowiązek zapoznać się opracowanym schematem ewakuacji obowiązującym w obiekcie, w jakim się znajdują i przeprowadzić niezbędne praktyczne ćwiczenia z uczestnikami.
- Uczestnicy wyjazdu powinni znać przepisy ochrony przeciwpożarowej i przestrzegać ich oraz znać i umieć posługiwać się podręcznym sprzętem przeciwpożarowym.
- O każdym zauważonym pożarze lub sytuacji grożącej pożarem należy natychmiast zawiadomić najbliższą jednostkę straży pożarnej.
- Uczestnikom wycieczki nie wolno:
  - rozniecać ognisk w lesie lub ich pobliżu bez zgody leśniczego,
  - posługiwać się otwartym ogniem i palić świec, lamp naftowych, łuczyw, papierosów itp.,
  - zaśmiecać terenu, ponieważ sprzyja to powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, używać sprzętu przeciwpożarowego do celów niezwiązanych ze szkoleniem lub akcją ratowniczą,
  - samodzielnie zakładać i regulować lub naprawiać instalacji elektrycznych i gazowych.

b) Alarmowanie.

- W przypadku powstania pożaru należy zachować spokój, nie wywoływać paniki i natychmiast zaalarmować okrzykiem „PALI SIĘ – POŻAR” inne osoby znajdujące się w pobliżu. Równocześnie z alarmowaniem należy natychmiast przystąpić do gaszenia ognia w zarodku przy pomocy znajdującego się w pobliżu sprzętu pożarniczego (gaśnice, hydranty, koce) i nieść pomoc zagrożonym dzieciom lub innym osobom.
  - W przypadku dużego pożaru natychmiast uruchomić istniejący w obiekcie system alarmowy i telefonicznie zawiadomić straż pożarną. Alarmując straż pożarną należy podać:
    - gdzie i co się pali (adres, nazwa obiektu), czy istnieje zagrożenie ludzi,
    - nazwisko i numer telefonu, z którego wzywana jest straż pożarna.
  - O powstałym pożarze powiadomić także Policję a w razie potrzeby Pogotowie Ratunkowe, Energetyczne, Gazowe, Wodno – Kanalizacyjne.
- ### c) Postępowanie w przypadku pożaru.
- Równocześnie z alarmowaniem w przypadku pożaru należy natychmiast przystąpić do wykonania czynności, którymi do czasu przybycia straży pożarnej kieruje dyrektor (kierownik) placówki lub wyznaczona przez niego osoba. Do tych czynności należą:
    - ewakuacja dzieci (młodzieży) w bezpieczne miejsce (zgodnie z istniejącym planem

ewakuacji),

- pełnienie opieki wychowawczej nad powierzonymi dziećmi, udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanym w czasie pożaru lub ewakuacji.

- Z chwilą przybycia straży pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki i udzielać wszelkich informacji.

6. Procedury zachowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych takich jak:

1. Wtargnięcie napastnika
2. Podłożenie podejrzanego ładunku, paczki
3. Skażenie chemiczne lub biologiczne obiektu

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową.

W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną. Procedura wezwania powinna odbywać się zgodnie z poniższym schematem:

1) wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- a. rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- b. nazwę i adres obiektu
- c. imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
- d. telefon kontaktowy
- e. zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie

2) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:

- ♣ Policja 997
- ♣ Straż Pożarna 998
- ♣ Pogotowie Ratunkowe 999
- ♣ Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
- ♣ Pogotowie Energetyczne 991
- ♣ Pogotowie Gazowe 992

- ♣ Pogotowie Ciepłownicze 993
- ♣ Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- ♣ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- ♣ Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczestnik wycieczki z chwilą ogłoszenia alarmu:

- 1) słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia kierownika
- 2) bądź opanowany, nie ulegaj panice
- 3) po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez kierownika, opiekuna.
- 4) pomagaj osobom słabszym
- 5) bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym
- 6) nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

7. Przyczyny występowania wypadków.

- a) Brak odpowiedniego teoretycznego i praktycznego przygotowania kadry kierowniczej i opiekuńczo – wychowawczej sprawującej opiekę nad dziećmi i młodzieżą.
- b) Niewłaściwa organizacja imprez.
- c) Zły stan techniczny obiektów, urządzeń sprzętu oraz dróg, chodników i szlaków turystycznych.
- d) Brak dyscypliny uczestników, niedostateczne przygotowanie do nowych i innych warunków.
- e) Nieodpowiednie samopoczucie, zły stan zdrowia, niedostateczne przygotowanie psychiczne i fizyczne uczestników.
- f) Nieodpowiednie warunki pogodowe zaskakujące organizatorów i samych uczestników.
- g) Stany przypadkowe (burze, zatrucia, wybuchy, powodzie, ukąszenia, zabłądzenia)

VI. DOKUMENTACJA

Dokumentacja wycieczki powinna zawierać:

- Kartę wycieczki (przy konstruowaniu celów głównych wycieczki należy bezwzględnie kierować się celami określonymi w procedurze i rozporządzeniu MEN) *.
- Listę uczestników wycieczki zawierającą imię i nazwisko ucznia oraz numery telefonów do rodziców*.
- Program wycieczki - powinien zawierać wyprowadzone z celów głównych cele szczegółowe wycieczki, które będą uzupełniać realizację podstawy programowej dla jednego lub kilku przedmiotów, na podstawie doprecyzowanych celów ustala się szczegółowy program wycieczki i harmonogram *.
- Deklaracje opiekuna spoza szkoły*.
- Zgody rodziców**.
- Zgody na dodatkowe atrakcje**.
- Regulamin wyjazdu wynikający z charakteru, specyfiki wycieczki uwzględniający zasady bezpieczeństwa wraz z programem podpisany przez uczestników i opiekunów*.
- Potwierdzenie poinformowania rodziców o programie, harmonogramie i kosztach wycieczki np. wydruk informacji wysłanej Librusem *.
- Sprawozdanie merytoryczne wycieczki, podsumowanie realizacji celów wycieczki, wnioski, uwagi itp. **.
- Jeżeli wycieczka organizowana jest z biurem podróży, któremu przekazuje się dane osobowe dokumentację należy uzupełnić o:
  - przygotowane przez biuro oświadczenie zgody opiekuna prawnego na udział ucznia w wycieczce z klauzulą informacyjną (przetwarzanie danych osobowych) będącą załącznikiem do oświadczenia- dokumenty podpisane przez rodziców*.
- Wycieczka zagraniczna:
  - umowa ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia*
- Delegacje.

Elementy dokumentacji składane u dyrektora lub wyznaczonego wicedyrektora:

* na 3 dni przed wyjazdem;

** po powrocie z wycieczki

PROGRAM WYCIECZKI

Cele szczegółowe wycieczki.....
.....

Miejscowość docelowa i trasa powrotna:.....
.....

Szczegółowy program wycieczki od wyjazdu do powrotu.....
.....
.....

Adres miejsca noclegowego i żywieniowego oraz przystanki i miejsca żywienia.....
.....
.....

OŚWIADCZENIE

Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa

Data i godzina wyjazdu oraz powrotu.....

Długość trasy (w kilometrach).....w czasie wycieczki.

Kierownik wycieczki

.....

(imię i nazwisko oraz podpis)

Opiekunowie wycieczki

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

(imiona i nazwiska oraz podpisy)

ZATWIERDZAM

.....
(data i podpis dyrektora szkoły)

Wzór – zgodnie z Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018r. (poz.1055)

KARTA WYCIECZKI

Nazwa i adres przedszkola/szkoły/placówki:

.....
.....

Cel wycieczki:

.....
.....
.....

Nazwa kraju¹⁾/miasto/trasa wycieczki:

.....
.....

Termin:

.....
.....

Numer telefonu kierownika wycieczki:

.....

Liczba uczniów: ....., w tym uczniów niepełnosprawnych.....

Klasa: .....

Liczba opiekunów wycieczki:

.....

Środek transportu:

.....
.....

---

1) Dotyczy wycieczki za granicą.

PROGRAM WYCIECZKI

Data, godzina wyjazdu oraz powrotu	Długość trasy (w kilometrach)	Miejscowość docelowa i trasa powrotna	Szczegółowy program wycieczki od wyjazdu do powrotu	Adres miejsca noclegowego i żywieniowego oraz przystanki i miejsca żywienia

OŚWIADCZENIE

Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa w czasie wycieczki.

Kierownik wycieczki

Opiekunowie wycieczki

.....

(imię i nazwisko oraz podpis)

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

(imiona i nazwiska oraz podpisy)

ZATWIERDZAM

.....

(data i podpis dyrektora przedszkola/szkoły/placówki)

Deklaracja – w sprawie ochrony zdrowia i życia dziecka na wycieczkach dla opiekunów spoza szkoły

W poczuciu pełnej odpowiedzialności przed własnym sumieniem, rodzicami i społeczeństwem za bezpieczeństwo zdrowia i życia powierzonych mej opiece podczas wycieczki:

.....
organizowanej przez .....
w okresie od dnia ..... do dnia..... oświadczam co następuje:

Wyrażam zgodę na pełnienie funkcji opiekuna i zobowiązuję się do:

- Sprawowania opieki nad powierzonymi uczestnikami.
- Współdziałania z kierownikiem w zakresie realizacji programu wycieczki.
- Nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu przez uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa.
- Nadzoru nad wykonywaniem przez uczestników przydzielonych zadań. • Wykonywania innych zadań zleconych przez kierownika. • Zapoznanie się ze stanem zdrowia i sprawnością dzieci.

- Sprawdzania stanu liczbowego uczniów przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego.
- Rozwiązywania konfliktów rówieśniczych.
- Organizacji czasu wolnego zgodnie z ustaleniami.

Oświadczam, że z należytą uwagą i zrozumieniem zapoznałem/łam się ze wszystkimi materiałami i przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa, zdrowia i życia dzieci i młodzieży.

.....
(podpis opiekuna)

ZGODA RODZICÓW NA WYCIECZKĘ

Oświadczam, że wyrażam zgodę na wyjazd mojego dziecka

.....

(imię nazwisko, uczeń klasy)

na wycieczkę szkolną do..... która odbędzie się w dniu .....

jednocześnie oświadczam, że moje dziecko nie posiada przeciwwskazań lekarskich do brania udziału w wycieczce oraz biorę pełną odpowiedzialność finansową za ewentualne szkody materialne wyrządzone przez moje dziecko. W razie rażącego złamania regulaminu deklaruje odebrać swoje dziecko z miejsca pobytu we własnym zakresie.

Deklaruję:

- odbiór dziecka z miejsca zbiórki
- wyrażam zgodę na jego samodzielny powrót do domu.

Znany jest mi ogólny regulamin wycieczek umieszczony na stronie internetowej Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Twardogórze (Procedury organizacji wycieczki)

.....

(podpisy rodziców)

Nr telefonu kontaktowego w razie nagłej potrzeby

.....

ZGODA RODZICÓW NA DODATKOWE ATRAKCJE

Dla rodziców dzieci uczestniczących w wycieczce

Oświadczam, że wyrażam zgodę na korzystanie przez moje dziecko

.....

(imię i nazwisko)

z dodatkowych atrakcji przewidzianych w czasie wyjazdu do

.....

w dniach.....

- 1) Atrakcja pierwsza (podać nazwę i adres wybranej atrakcji oraz informacje dotyczące charakteru danej atrakcji np. strona www) ...

wyrażam zgodę*

nie wyrażam zgody*

* zaznaczyć właściwe

2) Atrakcja druga (podać nazwę i adres wybranej atrakcji oraz informacje dotyczące charakteru danej atrakcji np. strona www) ...

wyrażam zgodę*

nie wyrażam zgody*

* zaznaczyć właściwe

.....
.....

(podpisy rodziców)

Ogólny regulamin wycieczki

1. Każdy uczestnik wycieczki zobowiązany jest do uiszczenia wpłaty za wycieczkę zgodnie z jej kosztem.
2. Uczestnicy dostarczają kierownikowi wycieczki pisemną zgodę na udział w wycieczce od rodziców/opiekunów.
3. Uczestników wycieczki obowiązuje odpowiedni ubiór i ekwipunek uzależniony od charakteru wyjazdu.
4. Uczestnik wycieczki jest zobowiązany do:
  - bezwzględnego posłuszeństwa i wykonywania poleceń kierownika, opiekunów, pilota i przewodnika wycieczki
  - przestrzegania punktualności
  - poinformowania kierownika lub opiekuna o ewentualnym złym samopoczuciu
  - poinformowania kierownika lub opiekuna o wszelkich niepokojących sytuacjach
  - zajmowania w środkach transportu miejsc wyznaczonych przez kierownika lub opiekuna (zapięcie pasów bezpieczeństwa, jeżeli takowe są zamontowane)
  - przestrzegania zasad BHP podczas podróży (nie spacerować, nie wychylać się przez okno, nie stawać lub klękać na siedzeniu)
  - zachowania czystości w pojeździe
  - korzystania z urządzeń technicznych zgodnie z ich przeznaczeniem
  - przestrzegania regulaminów i postanowień odwiedzanych obiektów użyteczności publicznej (muzea, parki, obiekty noclegowe itp.)
  - dbania o higienę i schludny wygląd
  - zachowywania się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami kultury
  - bezwzględnego przestrzegania zakazu palenia tytoniu, picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz innych środków odurzających a także ich posiadania

- poinformowania kierownika lub opiekuna o przyjmowanych lekach (sposób, dawkowanie itp.)
  - dbania o bezpieczeństwo swoje i innych
  - rzetelnego wywiązywania się z powierzonych mu zadań
6. Niedopuszczalne jest samowolne oddalanie się od grupy
  7. Uczestnicy są odpowiedzialni za swój bagaż, pieniądze, dokumenty i inne rzeczy osobiste.
  8. Za rzeczy cenne (telefon, odtwarzacz muzyki itp.) odpowiada sam uczestnik.
  9. Podczas pieszych spacerów poruszamy się zwartą grupą. Nie wyprzedzamy przewodnika lub prowadzącego grupę.
  10. Przy przejściach przez jezdnię poruszamy się tylko po pasach.
  11. W razie nagłych wypadków bezwzględnie podporządkowujemy się poleceniom kierownika, opiekunów lub prowadzącego akcję (strażak, policjant itp.)
  12. W przypadku ewidentnego łamania regulaminu następuje niezwłoczne powiadomienie rodziców/opiekunów, a co za tym idzie – osobiste odebranie dziecka z wycieczki.
  13. Za wszelkie szkody wyrządzone przez uczestnika odpowiadają rodzice/opiekunowie, ponosząc pełne koszty.
  14. W sprawach nie objętych regulaminem zastosowanie mają inne przepisy stanowiące prawo.
  15. Uczestnicy i rodzice potwierdzają własnoręcznym podpisem fakt zapoznania się z regulaminem i zobowiązują się przestrzegać zawartych w nim zasad.

LISTA NAJPOTRZEBNIEJSZYCH TELEFONÓW ALARMOWYCH

Telefony alarmowe

- Pogotowie Ratunkowe: 999
- Policja: 997
- Straż Pożarna: 998
- Straż Miejska: 986
- Stały dyżur Centrum Zarządzania Kryzysowego: (071) 371 - 67 - 04
- Pogotowie Ciepłownicze: 993
- Pogotowie Energetyczne: 991
- Pogotowie Gazowe: 992
- Pogotowie Wodno - Kanalizacyjne: 994
- Numer alarmowy z telefonu komórkowego - 112
- Numer ratunkowy nad wodą: 0-601-100-100
- Numer ratunkowy w górach: 0-601-100-300

Zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną 30 sierpnia 2019r.

